

Recenzija sveučilišnog udžbenika***UPRAVLJANJE RAZVOJEM
TURIZMA I PODUZETNIŠTVA*****Autor: prof.dr.sc. Mato Bartoluci**

Autor je u ovom udžbeniku na sustavan način obradio razvoj turizma i poduzetništva u turizmu. Iako je područje turizma danas široko zastupljeno u istraživanjima i literaturi, ipak određeni segmenti turističkog razvoja nisu dovoljno istraženi ni publicirani, posebno u Hrvatskoj. U ovom udžbeniku autor se bavi istraživanjem ekonomskih aspekata turizma s naglaskom na upravljanje razvojem turizma i poduzetništva kao temeljnog čimbenika njegova razvoja. Udžbenik je strukturno podijeljen u dva dijela. U prvom dijelu udžbenika razmatra se turistička politika i razvoj turizma, dok se u drugom dijelu obrađuje poduzetništvo u funkciji razvoja turizma.

Temeljna pitanja od kojih autor polazi u ovom udžbeniku su: Zbog čega se turizmom treba upravljati i kako upravljati tom složenom društveno-ekonomskom pojavom? Kako se može uspješno upravljati turizmom na razini turističke destinacije te u poslovnim organizacijama koje se bave turističko djelatnošću? U traženju odgovora na ova i druga pitanja autor je pokušao dati odgovore u ovom udžbeniku.

U prvom poglavlju „Odrednice razvoja turizma“ autor je istražio i analizirao utjecaj različitih pojava na razvoj suvremenog turizma. Također je objasnio pojam rasta i razvoja u turizmu, ulogu turizma u društvenom razvoju te posebno utjecaj turizma na gospodarski razvoj Republike Hrvatske. Težište se stavlja na ekonomske funkcije turizma koje generiraju direktne, indirektno i inducirane ekonomske učinke u turizmu. Kao najvažnije ekonomske učinke u hrvatskom turizmu, autor analizira udio turizma u BDP-u (14-20%), ukupnu vrijednost izvoza putem turizma te zaposleničku funkciju tu-

Review of university coursebook***TOURISM DEVELOPMENT AND
ENTREPRENEURSHIP*****Author: Professor Mato Bartoluci, PhD**

The author of this coursebook has systematically analyzed the development of tourism and entrepreneurship in tourism. Even though tourism has been extensively included into a great deal of research and scientific literature, nevertheless certain segments of tourism development have not been researched or published enough, especially in Croatia. In this coursebook the author is engaged in the research of tourism's economic aspects, with emphasis on managing tourism development and especially entrepreneurship as founding factor of its development. The coursebook is structurally divided into two parts. The first part is focused on tourism policy and development, while in the second part the focus is on entrepreneurship as the function of tourism development.

The basic questions in this coursebook are: Why tourism should be managed and how to manage this complex socio-economic phenomenon? How can tourism be successfully managed at the tourism destination level and in business organizations which are engaged in tourism business? In the search for the answers to these and other questions, the author has tried to provide the answers in this coursebook.

In the first chapter “Determinants of Tourism Development” the author has researched and analyzed the influence of various phenomena on contemporary tourism development. He has also explained the terms of growth and development in tourism, the role of tourism in social development and especially the influence of tourism on economic development of the Republic of Croatia. The emphasis is put on economic functions of tourism that generate direct, indirect and induced economic effects in tourism. As the

rizma u Hrvatskoj, u kojoj udio zaposlenih u ugostiteljstvu iznosi preko 6% ukupnog broja zaposlenih. Turizam doprinosi zapošljavanju i u tzv. komplementarnim djelatnostima (trgovini, prometu, poljoprivredi, ribarstvu, industriji i dr.), čime se u turizmu zapošljava izravno ili posredno oko 10% ukupnog broja zaposlenih u Hrvatskoj.

U drugom poglavlju „Upravljanje prostorom u turizmu“ autor se bavi ekonomskom valorizacijom prostora kao čimbenika razvoja turizma. Detaljno su obrađena zaštićena područja u turizmu, kao i turizam i prostorno uređenje. U ovom poglavlju posebno se obrađuju načini utvrđivanja kapaciteta nosivosti turističkog prostora.

Treće poglavlje „Planiranje razvoja turizma“ obrađuje metodologiju planiranja, prostorno planiranje u turizmu, trendove na turističkom tržištu kao polazište u planiranju razvoja turizma. Težište ovog poglavlja autor stavlja na planiranje razvoja turizma u destinacijama, posebno na modele planiranja u turizmu. Središnji dio ovog poglavlja obrađuje upravljanje održivim razvojem turizma.

U četvrtom poglavlju „Upravljanje razvojem turističke destinacije“ obrađuju se specifičnosti upravljanja turističkom destinacijom, modeli upravljanja turističkom destinacijom, funkcije upravljanja te posebno životni ciklus turističke destinacije.

Peto poglavlje „Upravljanje razvojem specifičnih oblika turizma u destinaciji“ obrađuje obilježja specifičnih oblika turizma te upravljanje razvojem specifičnih oblika turizma u Hrvatskoj. Posebno je objašnjeno upravljanje razvojem nautičkog, zdravstvenog te sportsko-rekreacijskog turizma.

U šestom poglavlju „Uloga turističke politike u razvoju turizma“ objašnjeni su pojam i definicija turističke politike, ciljevi, nositelji i smjerovi djelovanja turističke politike, mjere turističke politike te utjecaj turističke politike na održivi razvoj turizma. Na kraju ovog poglavlja daju se odrednice nove turističke politike u Republici Hrvatskoj. Temeљem analiziranih spoznaja glavni je zaklju-

most important economic effects in Croatia's tourism, the author analyses the share of tourism in the GDP (14-20%), the total value of export through tourism and the employment function of tourism in Croatia, as the share of employees in hospitality amounts to over 6% in the total number of employees. Tourism encourages the employment in the so-called complementary activities (trade, transportation, agriculture, fishery, industry, etc.), which results in 10% directly or indirectly employed workers in tourism, with respect to the total number of employees in Croatia.

In the second chapter “Environmental Management in Tourism” the author's focus is on economic valorization of the environment as the factor of tourism development. Protected areas in tourism, as well as tourism and environmental arrangement are analyzed in details. In this chapter the ways of determining carrying capacity of tourism areas are also analyzed.

The third chapter “Tourism Development Planning” analyzes the methodology of planning, environmental planning in tourism, and trends on tourism market as the basis for planning tourism development. The emphasis in this chapter is put by the author on planning tourism development in destinations, especially on the models for planning in tourism. The central part of this chapter deals with managing sustainable tourism development.

In the fourth chapter “Managing the Development of a Tourism Destination” the emphasis is on the specifics of tourism destination management, models of managing tourism destination, functions of managing and especially the tourism life-cycle.

The fifth chapter “Managing the Development of Special Interest Tourism in a Destination” elaborates the characteristics of special interest tourism and its management in Croatia. A special explanation is given for the managing of nautical, health and sports tourism.

In the sixth chapter “The Role of Tourism Policy in Tourism Development” the author provides the explanation for the term

čak autora da turizam nema alternativu u gospodarskom razvoju Hrvatske.

U drugom dijelu ovog udžbenika obrađuje se poduzetništvo u turizmu.

U sedmom poglavlju „Uloga poduzetništva i menadžmenta u razvoju turizma“ objašnjava se i analizira ekonomska uloga poduzetništva u turizmu, organizacijski oblici i nositelji poduzetništva u turizmu te javno-privatno partnerstvo kao model poduzetništva u hrvatskom turizmu.

Osmo poglavlje „Ekonomska osnova poduzetničkih procesa u turizmu“ obrađuje najvažnije teme iz područja ekonomike poduzetništva u turizmu. Objasnjava se uloga i načini upravljanja imovinom u turizmu, upravljanje troškovima, prihodima i poslovnim rezultatima u turizmu. Posebno je obrađeno područje upravljanja ljudskim potencijalima te upravljanje produktivnošću i kvalitetom u turizmu.

U posljednjem poglavlju udžbenika „Upravljanje poduzetničkim i investicijskim projektima u turizmu“ obrađuje se problem upravljanja investicijama u turizmu, metodološke osnove za izradu poduzetničkih i investicijskih projekata u turizmu. Na kraju su prikazani investicijski projekti u turizmu: Golf u hrvatskom turizmu, Wellness hotel te Turističko obiteljsko gospodarstvo.

Ocjena udžbenika

Prema svom sadržaju i načinu pisanja, udžbenik „Upravljanje razvojem turizma i poduzetništva“ može se svrstati u red vrlo kompleksnih radova objavljenih u području turizma u Hrvatskoj. Autor je uspješno povezo razvoj turizma i poduzetništva u kome se poduzetništvo tretira kao ključni faktor razvoja turizma. Prema takvom konceptu udžbenik predstavlja novost u području znanstvenih publikacija u turizmu, ne samo u Hrvatskoj već i šire.

Zbog svoje kompleksnosti, autor je primijenio multidisciplinarni pristup koji je

and definition of tourism policy, its goals, stakeholders, objectives and measures and the influence of tourism policy on the sustainable tourism development. At the end of this chapter the determinants of new tourism policy in the Republic of Croatia are defined. Based on the analyzed knowledge, the author's main conclusion is that tourism does not have the alternation in the economic development of Croatia.

The second part of this coursebook deals with entrepreneurship in tourism.

In the seventh chapter “The Role of Entrepreneurship and Management in Tourism Development” the economic role of entrepreneurship in tourism is explained, as well as its organizational forms and stakeholders, and the public-private partnership as a tourism entrepreneurship model in Croatian tourism.

The eighth chapter “The Economic Basis of Entrepreneurial Processes in Tourism” deals with the most important topics of the entrepreneurship economics in tourism. The role and ways of managing assets in tourism are explained, as well as managing the expenditures, revenues and business results in tourism. A special emphasis is put on the area of human resource management and management of productivity and quality in tourism.

In the last chapter “Managing Entrepreneurial and Investment Projects in Croatian Tourism” the issues with managing investments in tourism are elaborated, as are the methodological presumptions for developing entrepreneurial and investment projects in tourism. At the end of the chapter the overview of several projects in tourism is given: Golf in Croatian Tourism, Wellness Hotel and Tourism Family Business.

The grade of the coursebook

By its content and writing style, the coursebook “Tourism Development and Entrepreneurship” can be put alongside highly complex works published in the area of

utemeljen prvenstveno zbog upotrebe udžbenika u nastavnom procesu jer je namijenjen za predmete „Turistička politika i razvoj“ te „Poduzetništvo u turizmu“. Ovaj je udžbenik jednako važan i za praksu jer daje odgovore na mnoga pitanja iz suvremene problematike upravljanja turističkim razvojem i poduzetništvom.

Prof.dr.sc. Tanja Mihalič
Sveučilište u Ljubljani

tourism in Croatia. The author has successfully combined tourism development and entrepreneurship, where entrepreneurship is treated as the crucial factor of tourism development. Due to such concept this coursebook represents a novelty within the area of scientific publication in tourism, not only in Croatia, but also more broadly.

Due to its complexity, the author has applied multidisciplinary approach which is arises from the use of this coursebook in the teaching process, because it is intended to be used for the purpose of the courses “Tourism Policy and Development” and “Entrepreneurship in Tourism”. This coursebook is equally important for businesses since it provides the answers to many questions on the contemporary issues of managing tourism development and entrepreneurship.

Professor Tanja Mihalič, PhD
Universtiy of Ljubljana